

مجموعه کتب شهروندان هوشمند

سواد رسانه‌ای در یک نگاه

مؤلف:

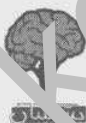
معصومه نصیری

انتشارات پشتیان

تهران - بهار ۱۳۹۶

شابک	978-600-8794-44-8 :
شماره کتابشناسی ملی	۴۸۹۳۳۷۵ :
عنوان و نام پدیدآور	سواد رسانه‌ای در یک نگاه / مؤلف معصومه نصیری.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات پشтіبان ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۶۰ص.
فروست	مجموعه کتب شهروند هوشمند.
موضوع	سواد رسانه‌ای
موضوع	Media literacy
رده بندی دیویی	۳۳/۳۳۰
رده کتاب کنگره	۱۳۹۶ س۶۰۹/۹۶۶
سرشناسی	نصیری، معصومه، ۱۳۶۰ -
وضعیت فهرست نویسی	فیا :

نام کتاب: سواد رسانه‌ای در یک نگاه

مؤلف: معصومه نصیری

ویراستاران: علی مهدیزاده - فاطمه فرجادکیا

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه آرای: محمد نوری زاده

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۶

ناشر: انتشارات پشْتِبان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۳ - تلفکس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۸

سامانه پیام کوتاه: ۱۰۰۰ ۱۳۹۳

صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir

تارنمای انتشارات پشْتِبان: www.PoshtibanPress.ir

■ فروشگاه اینترنتی (سراسر کشور): ویرتین انتشارات پشْتِبان در تارنمای خانه کتاب www.ketab.ir

تمامی حقوق اثر برای ناشر محفوظ می باشد

فهرست مطالب

تقدیم ۶

مقدمه ۷

فصل اول آنچه درباره سواد رسانه‌ای باید بدانیم

۱-۱-۱- سواد رسانه‌ای چیست؟ ۱۳

۱-۱-۱-۱- تاریخچه سواد رسانه‌ای در جهان و ایران ۲۳

۱-۱-۱-۲- ضرورت‌های فراگیری سواد رسانه‌ای ۳۲

فصل دوم چند اصل اساسی در سواد رسانه‌ای

۱-۲-۱- سوال کلیدی اول: زننه این پیام کیست؟ ۴۶

۱-۲-۲- سوال کلیدی دوم: فنون خلاقانه جلب توجه مخاطب ۴۸

۱-۲-۳- سوال کلیدی سوم: دلایل تهمید دیگران با درک من

از یک پیام ۴۹

۱-۲-۴- سوال کلیدی چهارم: کدام سبک زندگی و ارزش‌ها از طریق

پیام‌های رسانه‌ای بازنمایی شده‌اند؟ ۵۰

۱-۲-۵- سوال کلیدی پنجم: چرا این پیام‌ها ارسال می‌شوند؟ ۵۲

منابع و مآخذ ۵۵

مقدمه

در دنیایی که به هر سو روی بگردانید با انبوهی از پیام‌های رسانه‌ای مواجه می‌شوید که هر کدام با مقصودی خاص برای تحت تاثیر قرار دادن شما تولید و ارسال شده‌اند. ساده‌انگارانه‌ترین کار پذیرش بدون بررسی و تحلیل این پیام‌هاست. شاید برای همین باشد که تا چند سال آینده دیگر مدرک تحصیلی و توانایی خواندن و نوشتن، شما را در زمره باسوادان قرار نمی‌دهد و اگر مهارت با سواد استفاده و تحلیل پیام‌های رسانه را نداشته باشید جزو بی‌سوادان محسوب می‌شوید.

امید است این امر سال‌ها پیش برای سایر کشورها مبرهن شده است و آنها سعی در تربیت شهروندان هوشمند در مواجهه با رسانه داشته‌اند چراکه می‌دانستند آسیب‌های مترتب از ناآگاهی از این رسانه چگونه می‌تواند سبک زندگی و فرهنگ یک کشور را تحت تاثیر قرار داده و پله پله آن را به سمت نابودی سوق دهد.

ما در ایران اسلامی اما به ناگزیر و بعد از ضربات فراوانی که از این عدم آموزش و آگاهی‌سازی خورده‌ایم، احساس نیاز کرده و با سرعت لاک پشتی در حال حرکت در این شاهراه بزرگ هستیم.

مجموعه کتب شهروند هوشمند خلاصه‌ای از نیازهای حوزه سواد رسانه‌ای نیاز تک تک افراد جامعه برای کسب مهارت‌های مواجهه با محتوای تولید شده از سوی رسانه‌هاست، می‌باشد. در این کتاب پنج سوال و پنج نکته طلایی که باید مدام در مواجهه با پیام‌های رسانه‌ای از خودتان بپرسید، در آغاز هر فصل تکرار شده است تا با نهادینه سازی آن، حداقل دیگر خواننده بدون بینش در

فضای پهناور رسانه‌ای با تأکید بر فضای آنلاین رسانه‌ای نباشید. هرگاه با تمرین و تکرار توانستید این سوالات کلیدی و طلایی را در مواجهه با پیام‌ها، مخصوصاً آنهایی که در حال معرفی یا نهادینه سازی سبک خاصی از تفکر و زندگی است، پاسخ دهید یعنی قطار ذهن شما روی ریل سواد رسانه‌ای قرار گرفته و در حال حرکت است.

به این کتاب پسان یک کتاب که در نهایت باید یک بار خوانده شود، ننگرید. این کتاب را روی میز و در دسترس هم سبکی خرید و فرزندان‌تان قرار دهید تا شاید با نگاه چند بار به آن بتوانید موارد مطرح شده را ملکه ذهنتان کنید. سواد رسانه‌ای تنها و تنها و تنها از راه آموزش، تکرار و تمرین کسی خواهد آمد. شما باید مهارت تفکر انتقادی و هوشمندانه را به تکرار کسب کنید.

ارتقاء سواد رسانه‌ای ارتقاء آموزشی نیست بلکه از طریق آن مهارت‌های رسانه‌ای، تحلیل و مصرف رسانه تقویت شده و شما قدرت انتخاب بهتر متن رسانه‌ای را خواهید داشت.

ما باید یاد بگیریم در پرتو برخورد هدفمند با رسانه می‌توان به ایجاد ارتباط دوسویه و مشارکت رسانه با رسانه‌ها از یک سو و تقویت ساختارهای دموکراتیک جامعه در راستای مباحث نقد، مشارکت فعالانه در حوزه رسانه در بین شهروندان از سوی دیگر دست می‌یابیم، بنابراین آنچه در «سواد رسانه‌ای» می‌تواند مطرح باشد، آموزش مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباطی متفکرانه و آگاهانه با رسانه‌ها و در عین حال به وجود آوردن نگاهی دقیق، نقاد و تحلیلی به پیام‌های رسانه‌ای (نوشتاری، دیداری و شنیداری) است.

به زبان ساده اگر بخواهیم بگوییم، سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب هستند و چه موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و یا این‌که میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد.

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. به دیگر سخن، سواد رسانه‌ای کمک می‌کند تا از سفره رسانه به گونه‌ای هوشمندانه و مفید بهره‌مند شویم فرد بدون داشتن مجموعه مهارت‌ها، شناخت و سواد لازم در مسیر آگاهانه کاذب سیل مطالبی که در طول روز به سوی او از طریق مسیر ابزارهای ارتباطی اینترنتی سرازیر می‌شود، قرار می‌گیرد. در کنار تشخیص ندادن صواب از ناصواب، دچار آسیب‌ها و چون هدر رفتن وقت، کناره‌گیری از زندگی روزمره، اعتیاد به اینترنت، دامن‌زدن به شایعه‌های شکل گرفته در فضای مجازی، جایگزینی ارتباطات مجازی به جای ارتباطات چهره‌به‌چهره می‌شود. نکته مهمی که باز باید بر آن تأکید کرد این است که تشخیص و اتخاذ راه‌کارهای نظارتی و تربیتی در حوزه ارتباط فرزند با فضای مجازی مانند دیگر رسانه‌ها و تکنولوژی‌های نوین ارتباطی، نیازمند آگاهی والدین به ویژه مادران درخصوص ویژگی‌های فضای مجازی، فرصت‌ها و آسیب‌ها و آثار حضور و فعالیت در فضای مجازی به علاوه استراتژی‌های نظارتی و مدیریتی مناسب و کارآمد برای هر گروه از فرزندان است.

تکنولوژی‌ها معمولاً مانند شمشیری دو لبه هستند که افراط و تفریط در استفاده از آن می‌تواند ما را اسیر و برده این دستاورد بشری کند. ما باید بدانیم تکنولوژی باید در خدمت ما باشد نه ما در خدمت تکنولوژی. برای این که به برده مدرن در عصر مدرن تبدیل نشویم باید یاد بگیریم و تکرار کنیم و بنخواهیم که هوشمند باشیم و نه یک مخاطب منفعل که مثل برگی در مسیر هر بادی ممکن است تغییر مسیر داده و در نهایت هم زیر پا له شود.

نکته به مطالب موجود در کتاب بسان واکسنی برای حفاظت از بیماری بنگرید. این نکات شما را واکسینه خواهد کرد تا قربانی بی اطلاعی خودتان در فضاهای آنلاین و مجازی نباشید. آمار هم تاکید دارد اکثر کسانی که در این فضا قربانی شده‌اند یا فاقد اطلاع و دانش در این زمینه بوده‌اند یا آنها به بلد کردن را به موقع استفاده نکردند.

در پایان مطالعه این کتاب شما باید بدانید در مواجهه با هر پیام باید پرسید چه کسی، چرا و با چه هدفی این پیام را ایجاد و ارسال کرده است و این پیام چیست چه تاثیری بر روی شما داشته باشد. همچنین سراغ راه‌های گرفتن نگاه سلبی و حذفی نداشته باشید اما هوشمند در عرصه پر تلاطم مجازی حضور داشته باشید. شما باید بتوانید با براد رسانه‌ای باشید و در پی آن زوایای پنهان در سطری نوی نانوخته یک پیام را درک کنید.

امیدوارم آنچه در این اوراق پیش روی شما قرار داده شده است بتواند به برداشته شدن گامی کوچک در راستای ارتقای سواد رسانه‌ای در ایران اسلامی کمک کند. انشاءالله
معصومه نصیری